

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Удосконалення підходів до оцінки фінансового стану підприємства

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Студента (ки) Дігтяр Тетяна Вікторівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

групи Ф.мз-01с/1
(шифр групи)

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр.

Кваліфікаційна робота магістра містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело _____ Т. В. Дігтяр
(підпис) (ініціали та прізвище студента)

Керівник доц., доц., к.е.н. _____ І. В. Басанцов
(посада, науковий ступінь) (підпис) (ініціали, прізвище)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЗДВН
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри, д.е.н., проф.
_____ Л.Л. Гриценко
(підпис)
«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи магістра

Студент(-ка) групи Ф.МЗ-01с/1 інституту (центру) ЦЗДВН
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Дігтяр Тетяна Вікторівна
(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Тема роботи: Удосконалення підходів до оцінки фінансового стану підприємства

Затверджено наказом по СумДУ № _____ від «__» _____ 20__ р.

Термін здачі студентом завершеної роботи «__» _____ 20__ р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали статистичної звітності, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

Дата видачі завдання: «__» _____ 20__ р.

Керівник кваліфікаційної роботи: _____ І.В. Басанюк
(підпис) (ініціали, прізвище)

Завдання прийнято до виконання «__» _____ 20__ р. Т.В. Дігтяр
(підпис) (ініціали, прізвище студента)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота магістра: xx сторінок, 3 рисунків, 11 таблиць, 57 джерел посилань

Мета роботи – дослідження фінансового стану підприємства, аналіз та виявлення проблем фінансової діяльності.

Об'єкт дослідження – теоретико-методичні засади комплексного аналізу фінансового стану підприємства як інструменту оптимізації його фінансово-господарської діяльності.

Предмет дослідження – фінансовий стан підприємства ПрАТ «Технологія», а саме: платоспроможність, кредитоспроможність, ліквідність балансу.

У першому розділі розглянуті цілі та методи фінансового аналізу, основні напрямки, принципи та джерела його інформаційного забезпечення.

У другому розділі нами наводиться коротка характеристика підприємства, діяльність якого стала предметом нашого дослідження; проведено аналіз фінансового стану компанії за період з 2016 по 2020 рік із застосуванням показників, розділених на три основні групи: показників платоспроможності, кредитоспроможності та показників ліквідності балансу.

У третьому розділі роботи було запропоновано напрямки удосконалення оцінки фінансового стану підприємства в сучасних умовах.

ФІНАНСОВИЙ СТАН, ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, ЛІКВІДНІСТЬ,
ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, НЕОБОРОТНІ АКТИВИ, ОБОРОТНІ АКТИВИ,
ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ

ЗМІСТ

ВСТУП	
1 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	
1.1 Аналіз фінансового стану в системі менеджменту підприємства.....	
1.2 Інформаційне та організаційне забезпечення фінансового аналізу...	
1.3 Методи, принципи та способи оцінки фінансового стану підприємства.....	
2 ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ПрАТ «ТЕХНОЛОГІЯ».....	
2.1 Загальна оцінка фінансового стану підприємства ПрАТ «Технологія»	
2.2 Аналіз майна і виробничого потенціалу підприємства.....	
2.3 Аналіз фінансової незалежності і ліквідності підприємства ПрАТ «Технологія».....	
3 УДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	
ВИСНОВКИ	
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ.....	
ДОДАТОК А. Результати аналізу структури і динаміки балансу	
ДОДАТОК Б. Звітність підприємства	

ВСТУП

Актуальність обраної теми пояснюється перш за все тим, що за допомогою аналізу розробляється стратегія та тактика підприємства, обґрунтовуються плани та управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, а також виявляються резерви покращення ефективності діяльності підприємства. Аналіз фінансового стану дає змогу побачити проблеми ще на стадії їх зародження, коли їх усунення не вимагатиме значних людських та фінансових ресурсів, а своєчасні контрзаходи дозволять оперативно повернути підприємство на бажану траєкторію розвитку.

Мета роботи – дослідження фінансового стану підприємства, аналіз та виявлення проблем фінансової діяльності.

Завдання дослідження: розглянути цілі та завдання фінансового аналізу, принципи та напрямки; розглянути теоретичні основи методології фінансового аналізу та практичні аспекти його проведення на підприємстві; дослідити особливості розрахунку показники фінансового стану (показники ліквідності балансу, платоспроможності, кредитоспроможності та ін.) та методи управління ними.

Об'єкт дослідження – теоретико-методичні засади комплексного аналізу фінансового стану підприємства як інструменту оптимізації його фінансово-господарської діяльності.

Предмет дослідження – фінансовий стан підприємства ПрАТ «Технологія», а саме: платоспроможність, кредитоспроможність, ліквідність балансу.

Методи дослідження, які використовувалися в процесі написання роботи та обробки матеріалів: абстрактно-логічний, порівняльний, коефіцієнтний.

Структура роботи. Основна частина кваліфікаційної роботи магістра складається з трьох розділів. У першому розділі розглянуті цілі та методи фінансового аналізу, основні напрямки, принципи та джерела його інформаційного забезпечення.

У другому розділі нами наводиться коротка характеристика підприємства, діяльність якого стала предметом нашого дослідження; проведено аналіз фінансового стану компанії за період з 2016 по 2020 рік із застосуванням показників, розділених на три основні групи: показників платоспроможності, кредитоспроможності та показників ліквідності балансу.

У третьому розділі роботи було запропоновано напрямки удосконалення оцінки фінансового стану підприємства в сучасних умовах.

Інформаційною базою дослідження є нормативні акти і методичні рекомендації з питань фінансового аналізу та аналізу фінансової звітності, праці вітчизняних і зарубіжних економістів і фінансистів, матеріали наукових видань періодичного друку, дані економічної та фінансової звітності досліджуваного підприємства.

1 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

1.1 Аналіз фінансового стану в системі менеджменту підприємства

Сучасна економічна думка давно вийшла за межі постулатів класичної економічної теорії, які визнавала три основних фактори виробництва: працю, землю і капітал. Сьогодні деякі вчені виділяють додатково до названих вище такі фактори, як інформація, підприємницькі здібності, інтелектуальний капітал та ін. Це лише однозначно підтверджує тезу, що змінюється парадигма бізнесу і все більшої значущості набувають вміння оперативно отримати необхідну інформацію, миттєво її обробити, оцінити перспективи і правильно застосувати сучасні інструменти менеджменту.

Ефективність діяльності підприємства значною мірою формується сьогодні під впливом внутрішніх чинників конкурентоспроможності: рівнем організації та управління як окремими бізнес-процесами, так і всією виробничою системою підприємства в цілому, якістю інформаційного забезпечення та здатністю швидко обробляти великі масиви даних і оперативно реагувати на зміни, що відбуваються як у зовнішньому, так і у внутрішньому середовищі. В системі інформаційного забезпечення бізнесу особливе значення відіграє підсистема обліку та аналізу. Звітність стає основним джерелом та універсальною мовою комунікації між усіма структурними підрозділами і службами підприємства.

Якщо у макроекономічному розумінні гроші та фінанси в цілому порівнюють із кровоносною системою організму, яка насичує його киснем, то на рівні підприємства стан фінансів відчувається набагато гостріше та без затримок у часі. Фінансовий стан як пульс та серцебиття у людини, які постійно вимагають моніторингу і контролю з метою недопущення кризового стану всього організму. Якість таких оцінок визначається метою оцінювання, обсягом та деталізацією наявної інформації, програмним, технічним і

кадровим забезпеченням. З урахуванням зазначеного, слід розрізнити процедури швидкого «експрес-аналізу» та змістовного і поглибленого аналізу фінансового стану.

Життєспроможність фірми багато в чому залежить від здатності управлінського персоналу оперативного, в режимі онлайн оцінювати фінансовий стан мало того, що свого підприємства, так і його контрагентів. Необхідною передумовою для цього є:

- 1) обізнаність аналітиків підприємства із сучасною методичною базою проведення такого аналізу;
- 2) відповідне програмне забезпечення, яке дозволяє створити належну інформаційну базу для аналізу;
- 3) наявність кваліфікованого персоналу, здатного реалізувати поставлену задачу.

В цілому фінансовий аналіз слід розглядати як складову інформаційної політики і стратегії підприємства, функціонал якої дозволяє оцінити та спрогнозувати фінансовий стан підприємства на основі його звітності. Такий аналіз може здійснювати як управлінський персонал самого підприємства, так і будь-який сторонній аналітик, зважаючи на те, що джерелами для його проведення в основному виступає відкрита публічна інформація.

Фінансовий аналіз, як відомо, покликаний дати об'єктивну і всебічну оцінку фінансового стану підприємства. В структурі фінансового аналізу можна виокремити три основні напрямки:

- 1) аналіз ефективності господарської діяльності;
- 2) аналіз фінансового стану;
- 3) аналіз фінансових результатів підприємства [14, 18].

Ефективність процесу фінансового планування та розбудови потужного блоку фінансової аналітики на підприємстві багато в чому визначається наступними факторами: ефективністю та дієвістю методологічної та методичної бази проведення аналітичних досліджень; достовірністю бухгалтерської звітності, яка виступає інформаційним джерелом аналізу; використанням міжнародних або національних стандартів складання

звітності; рівнем та глибиною диверсифікації господарської діяльності компанії та ін [17].

Стрімка еволюція ринкових відносин, загальносвітові глобалізаційні процеси та інші тенденції призводять до швидкої зміни існуючих бізнес-моделей, появи нових моделей і бізнес-процесів. Одні способи і методи ведення бізнесу зникають назавжди, а на їх місці з'являються і стрімко набирають обертів інші. Такі зміни особливо відчутні у галузях і таких сферах, як комерційна діяльність, соціальній сфері і сфері послуг, виробничо-господарському сегменті національної економіки та ін [14].

Розуміючи в цілому роль та значення фінансового аналізу в системі управління діяльністю підприємства можна легко визначити задачі, які він покликаний розв'язувати:

1) він має дозволити оцінити виконання планів по надходженню і використанню грошових коштів та фінансових ресурсів з позиції впливу на фінансовий стан підприємства на основі виявлених причинно-наслідкових зв'язків між показниками комерційної, виробничої та фінансової діяльності;

2) фінансовий аналіз покликаний забезпечити реалізацію прогностичної функції аналітичних досліджень: аналітичний відділ повинен вміти побудувати прогноз можливих фінансових результатів, рентабельності і ліквідності бізнесу з урахуванням поточних показників ділової активності, структури залучених ресурсів, а також розробити модель оцінки фінансового стану за різних можливих сценаріїв розвитку подій;

3) має забезпечити розробку та втілення у життя конкретних заходів, спрямованих на покращення ефективності використання фінансових ресурсів і зміцнення фінансового стану підприємства [21].

У науковій літературі можна зустріти декілька підходів до класифікації видів фінансового аналізу. За організаційними формами проведення розрізняють внутрішній та зовнішній аналіз. З огляду на цілі та строки проведення аналізу виділяють наведену нижче класифікацію (рис. 1.1).

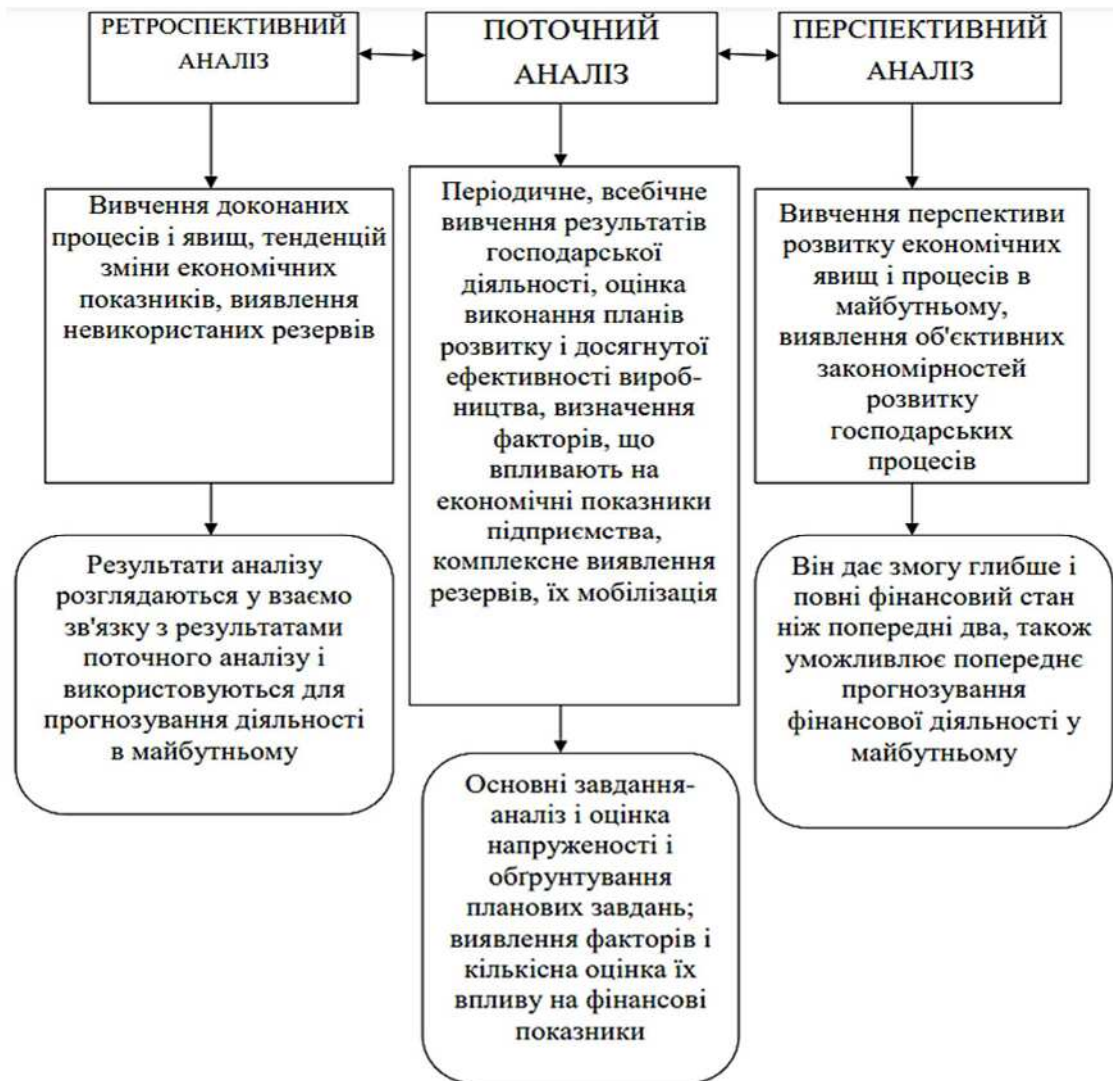

Рисунок 1.1 – Класифікація видів аналізу за ознакою цілі та мети проведення

В цій роботі нами буде застосовано саме ретроспективний аналіз за для дослідження причин та передумов тих подій, що мали місце у господарській діяльності підприємства у минулому з метою оцінки перспектив на майбутнє.

У сучасній практиці фінансового менеджменту існують методи аналізу фінансового стану, які ґрунтуються на дослідженні як абсолютних, так і відносних показників, що дає можливість порівнювати між собою як підприємства всередині однієї галузі, так і підприємства, що належать до різних галузей народного господарства країни [18]. Таке зіставлення має здійснюватися за певний проміжок часу.

Коефіцієнтний метод передбачає необхідність розрахунку певних коефіцієнтів для підприємства, нормативне значення для яких було

вираховано раніше на базі емпіричних досліджень. Саме за допомогою коефіцієнтного методу нами буде здійснено аналіз фінансового стану ПрАТ «Технологія».

1.2 Інформаційне та організаційне забезпечення фінансового аналізу

Основним джерелом інформації про фінансову діяльність компанії є її бухгалтерська звітність. Така звітність представляє собою узагальнені дані фінансового обліку і є індикатором відкритості і чесності компанії.

Слід пам'ятати, що бухгалтерська звітність - це сукупність взаємопов'язаних показників, які відображають майновий та фінансовий стан підприємства на певну дату, а фінансові результати його діяльності - за звітний період.

Вимоги до складу, переліку та структури фінансової звітності містяться у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (надалі по тексту - НП(С)БО №1), який було затверджено 07.02.2013р. наказом Міністерства фінансів України №73. Усі юридичні особи в Україні, крім банків та бюджетних установ, зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із цим наказом.

Дане НП(С)БО №1 встановлює: мету складання фінансових звітів, вимоги до їх складу та періоду подання із зазначенням звітного періоду; перелік принципів, дотримання яких має бути забезпечене під час складання звітів, а також вимоги до розкриття наведеної у фінансових звітах інформації.

НП(С)БО 1 передбачали, що саме починаючи із I кварталу 2013 року мають обов'язково застосовувати його положення при підготовці й поданні фінансових звітів підприємства. НП(С)БО 1 замінив собою цілу низку існуючих П(С)БО: № 1-5, та започаткував особливу процедуру складання консолідованої фінансової звітності. Консолідована звітність – дозволяє

побачити результати діяльності, фінансовий стан, та рух грошових коштів організації і її дочірніх підприємств як однієї цілої економічної одиниці.

В основу НП(С)БО №1 було покладено Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 1 Комітету з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

НП(С)БО 1 визначає фінансову звітність, як бухгалтерську звітність, у якій розкрито інформацію про фінансовий стан компанії, результати її діяльності та рух грошових коштів за звітний період.

Мета складання такої звітності полягає у забезпеченні інформаційних потреб можливого кола зацікавлених користувачів, котрі розглядають її як основне джерело повної фінансової, достовірної та неупередженої інформації щодо фінансового стану, результатів діяльності та руху грошових коштів компанії для прийняття управлінських рішень. Таким чином, бухгалтерський облік є єдиним джерелом інформації, на базі якої складається бухгалтерська звітність з метою задоволення потреб широкого кола користувачів.

Прийняття управлінських рішень передбачає наявність достатньої за обсягами та ступенем деталізації інформації, яка серед іншої включає інформацію про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та відображає зміни у фінансовому стані за певний період часу. Такі інформаційні потреби обумовлюють перелік необхідної фінансової звітності та вимоги, щодо її складу і змісту. До фінансової звітності, яка є джерелом інформаційного забезпечення фінансового аналізу належить наступна звітність:

- Форма № 1 - Баланс (Звіт про фінансовий стан);
- Форма №2 - Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід);
- Форма № 3 - Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом);
- Форма № 3-н - Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом);
- Форма № 4 - Звіт про власний капітал;
- Форма № 5 - Примітки до річної фінансової звітності;
- Форма № 6 - Додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами»;

- Форми № 1-м та 2-м - Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва;

Окремо визначено структуру та порядок і вимоги щодо складання Форм консолідованої фінансової звітності до яких належать: Консолідований баланс, Консолідований звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про рух грошових коштів та Консолідований звіт про власний капітал.

Організаційною складовою здійснення аналізу фінансового стану є процес забезпечення реалізації зазначеної функції співробітниками відповідного підрозділу, який може входити як до складу планово-економічного управління заводу, так і функціонувати у якості окремої аналітичної служби. Необхідною умовою успішної роботи такої служби є чітке розуміння ролі та значення аналітичної роботи, яка здійснюється експертами закріплені відповідними положення про аналітичну службу на підприємстві, регламентами здійснення відповідних бізнес-процесів та посадовими інструкціями для виконавців. Тільки такий системний контроль і аналіз можуть забезпечити ефективність управління виробничими процесами та очікувану ритмічність виробництва. Повна та достовірна інформація про фінансовий стан підприємства формується за результатами аналітичного контролю ключових показників у критичних точках із заданим інтервалом часу. Оперативне та надійне керування такою інформацією є однією з основних функцій служби аналітичного фінансового моніторингу і контролю на підприємстві.

Аналітичну службу можна визначити як складну систему, що діє з метою отримання даних про фінансовий стан підприємства, які необхідні для забезпечення ефективного фінансового менеджменту на підприємстві в цілому.

Різні компоненти фінансової звітності демонструють різні аспекти одних і тих же самих господарських операцій та подій за відповідний

період. Звітність віддзеркалює інформацію попереднього, або декількох звітних періодів та фіксує будь-які зміни, що відбулися у минулому і саме це робить її безцінним та безальтернативним джерелом інформації для ретроспективного та перспективного аналізу діяльності господарюючого суб'єкта (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Інформаційна спрямованість окремих компонентів фінансової звітності

Компоненти фінансової звітності	Зміст	Використання інформації
1	2	3
Баланс (Звіт про фінансовий стан)	Наявність економічних ресурсів, що контролює підприємство, на дату балансу	Оцінка структури ресурсів підприємства, їх ліквідності та платоспроможності підприємства. Прогнозування майбутніх потреб у показниках; оцінка та прогнозування змін в економічних ресурсах, які підприємство, ймовірно, контролюватиме
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	Доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства за звітний період	Оцінка та прогноз: прибутковості діяльності підприємства; структури доходів та витрат
Звіт про власний капітал	Зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду	Оцінка та прогноз змін у власному капіталі
Звіт про рух грошових коштів (за прямим і непрямим методом)	Генерування та використання грошових коштів протягом звітного періоду	Оцінка та прогноз руху грошових коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства
Примітки	Обрана облікова політика. Інформація, не наведена безпосередньо у фінансових звітах, але обов'язкова за П(С)БО. Додатковий аналіз статей звітності, необхідний для забезпечення її зрозумілості	Оцінка та прогноз: облікової політики; ризиків або непевності, що впливають на підприємство, його ресурси та зобов'язання; діяльності підрозділів підприємства тощо

Немалозначущою ще однією перевагою складання фінансової звітності за вимогами НП(С)БО № 1 є зіставність фінансової інформації, яку надають як одне підприємство за декілька різних звітних періодів, так і різні підприємства за один і той же самий період часу. Зіставна інформація попередніх звітних

періодів відповідно до вимог законодавства має бути розкрита у фінансовій звітності бо вона вкрай потрібна для розуміння фінансових звітів поточного періоду.

1.3 Методи, принципи та способи оцінки фінансового стану підприємства

Огляд економічної літератури дозволяє зробити висновок, що як в інтерпретації сутності фінансового стану, так і при визначенні складу показників і їх критичних значень виникають розбіжності. Більшість авторів (Ф.Ф. Бутинець, Є.В. Мніч, А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулін, Т.Д. Костенко, Є.О. Підгора, В.С. Рижиков) визначають фінансовий стан як міру забезпечення підприємства необхідними фінансовими ресурсами для своєчасності розрахунків [1; 2].

Аналіз фінансового стану передбачає аналіз діяльності компанії в певних сферах. Ці напрямки відрізняються вітчизняною практикою і зарубіжним досвідом, який представлений на рисунку 1.2

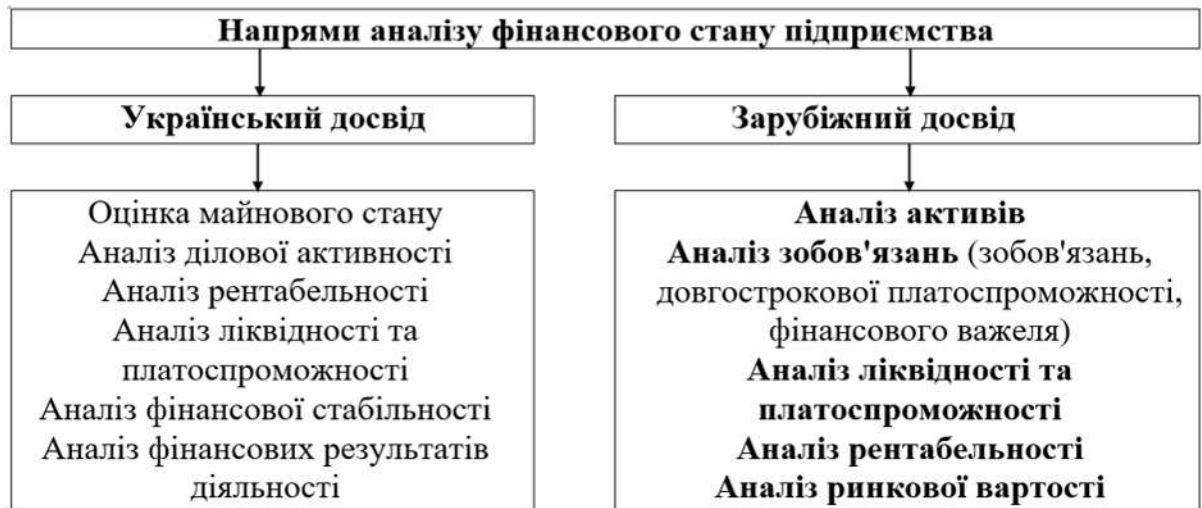

Рисунок 1.2 – Напрями аналізу фінансового стану підприємства

Порівняльна характеристика методів розрахунку показників фінансового стану підприємства в окремих сферах вітчизняних і зарубіжних авторів наведено в таблицях 1-4.

У зарубіжному досвіді характеристиками майнового стану підприємства є показники обороту, які визначають ефективність використання вкладеного капіталу у виробничому процесі [8]. У вітчизняному досвіді проводиться оцінка майнового стану, яка включає в себе цілий ряд інших показників: придатності основних засобів підприємства, завантаження оборотних активів, загальне забезпечення підприємств активами для здійснення виробничої діяльності [9].

Таблиця 1.2 – Аналіз управління активами

Назва індикатора	Формула розрахунку		Ознака
	Вітчизняний досвід	Зарубіжний досвід	
Коефіцієнт оборотності необоротних активів	Виручка від реалізації продукції / сума необоротних активів	Виручка від реалізації продукції / вартість основного капіталу	Характеризує ефективність використання необоротних активів
Коефіцієнт обороту дебіторської заборгованості	Чиста виручка від реалізації продукції / Середньорічна сума дебіторської заборгованості	Дебіторська заборгованість / Річний обсяг продажів	Характеризує ефективність кредитної політики підприємства, швидкість оплати наданих товарів
Коефіцієнт обороту кредиторської відповідальності	Чиста виручка від продажу продукції / Середньорічна сума кредиторської заборгованості	Собівартість проданих товарів / Кредиторська заборгованість	Характеризує швидкість боргового обороту підприємства
Коефіцієнт обороту бази Коштів	Чиста виручка від реалізації продукції / Середньорічна вартість основних засобів	Виручка від реалізації продукції / Середньорічна вартість основної Коштів	Характеризує швидкість обороту основних засобів
Коефіцієнт обороту	Обсяг реалізованої продукції за період / Середній обсяг оборотних коштів за аналогічний період	Дохід від продажу продукції / Поточні активи - Поточні зобов'язання	Відображає швидкість обороту матеріально-грошових ресурсів підприємства за звітний період

Рентабельність має кілька модифікованих форм в залежності від того, який прибуток і ресурси (витрати) використовуються в розрахунках (табл. 1.3).

Показники рентабельності є обов'язковими елементами аналізу фінансового стану підприємства. Саме вони деякими вченими називаються у якості ключових індикаторів, що відображають реальний фінансовий стан підприємства.

Таблиця 1.3 – Аналіз рентабельності

Індекс	Формула розрахунку		Ознака
	Вітчизняний досвід	Зарубіжний досвід	
Рентабельність власного капіталу (ROE)	Чистий прибуток / Власний капітал * 100%	Чистий прибуток / Середній власний капітал	Характеризує рентабельність власного капіталу
Рентабельність активів (ROA)	Чистий прибуток / Активи * 100%	Чистий прибуток / Всього активів	Показує загальну рентабельність використання майна компанії
Рентабельність продажів (Gross profit margin)	Чистий прибуток / Виручка від продажів * 100%	Валовий прибуток / Виручка від продажів	Показує, скільки прибутку на одиницю проданої продукції

Підходи зарубіжних і вітчизняних авторів до визначення рентабельності підприємства схожі і відрізняються тільки методами визначення і розрахунку розміру прибутку підприємства, що обумовлено особливостями оподаткування та обліку зарубіжних країн.

Таблиця 1.4 – Аналіз ліквідності та платоспроможності

Індекс	Формула розрахунку		Ознака
	Вітчизняний досвід	Зарубіжний досвід	
Коефіцієнт поточної ліквідності (current liquidity)	(Оборотні активи + відстрочені витрати) / (Поточні зобов'язання + відстрочений дохід)	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	Характеризує здатність покривати поточні зобов'язання за рахунок оборотних коштів
Коефіцієнт швидкої ліквідності (quick liquidity, acid test)	(Оборотні активи - Запаси + Відстрочені витрати) / (Поточні зобов'язання + відстрочений дохід)	Оборотні активи - середньорічна вартість основних засобів / Поточні зобов'язання	Характеризує здатність підприємства покривати поточні зобов'язання найбільш ліквідною частиною оборотних активів
Коефіцієнт співвідношення ліквідності (cash ratio)	Грошові кошти та їх еквіваленти / (Поточні зобов'язання + Відстрочений дохід)	Грошові кошти та їх еквіваленти / Поточні зобов'язання	Характеризує здатність підприємства покривати найактуальніші зобов'язання за рахунок грошових коштів, еквівалентів та короткострокових фінансових інвестицій
Коефіцієнт маневреності капіталу (net working capital to total assets)	Власний оборотний капітал / Власний капітал	Власний оборотний капітал / Всього активів	Характеризує частку капіталу, вкладеного в оборотні активи

У зарубіжному досвіді одним з основних напрямків аналізу фінансового стану підприємств є аналіз їх ринкової вартості. Такий аналіз здійснюється із застосуванням таких показників, як ринкова вартість компанії чи окремого активу, економічна додана вартість, та ін.

Таблиця 1.5 – Аналіз фінансової стабільності

Індекс	Формула розрахунку		Ознака
	Вітчизняний досвід	Зарубіжний досвід	
Загальний коефіцієнт заборгованості (Total debt ratio)	Всього джерел коштів / власного капіталу	Всього зобов'язань / Всього активів	Характеризує рівень фінансування активів за зобов'язаннями
Коефіцієнт фінансової активності (Debt–equity ratio)	Залучені кошти / Власний капітал	Всього боргу / власного капіталу	Характеризує рівень залежності підприємства від зовнішніх агентів
Коефіцієнт довгострокового запозичення (Long–term debt ratio)	Довгострокові зобов'язання / Довгострокові зобов'язання + Власний капітал	Довгострокові зобов'язання / Довгострокові зобов'язання + Власний капітал	Показує частку залученого капіталу в постійному капіталі Підприємства

Таким чином, існує певна різниця в переліку показників для визначення фінансового стану підприємств і методах розрахунку таких показників. Крім того, вихідні дані (фінансова звітність) для розрахунку цих показників відрізняються від вітчизняної фінансової звітності, що обумовлено відмінностями в обліку операцій в ході виробничої діяльності підприємства.

До переваг зарубіжних методів можна віднести їх специфіку і визначеність в кількісному складі показників і інтерпретації їх результатів, спрощення таких методів аналізу і оцінки фінансового стану підприємств.

Українські методи аналізу фінансового стану, навпаки, характеризуються значною різницею між різними авторами в наборі показників для аналізу того чи іншого напрямку і різноманітному їх поєднанні. Таким чином, вітчизняна методологія вимагає уніфікації, зменшення кількості проаналізованих показників. У цьому випадку необхідно дати перед-

2 ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ПрАТ «ТЕХНОЛОГІЯ»

2.1 Загальна оцінка фінансового стану підприємства ПрАТ «Технологія»

Для успішного здійснення комерційної та виробничої діяльності будь-яке підприємство повинно володіти певною кількістю основних засобів та обігових коштів. Саме тому формування та ефективне використання основних і оборотних коштів є одним із ключових завдань менеджменту підприємства.

Основним джерелом інформації для оцінки фінансового стану, як зазначалося раніше служить бухгалтерський баланс. Він є настільки важливим документом, що іноді аналіз фінансового стану називають аналізом балансу.

Досліджуючи баланс, аналітики підприємства як на долоні бачать динаміку основних показників майнового стану та ефективність використання усіх ресурсів підприємства. Вміння читати баланс дозволяє експерту отримати необхідну інформацію про саме підприємство; дізнатися рівень забезпечення підприємства оборотними коштами та встановити причину змін у їх складі, що відбулися за рік та в цілому оцінити фінансовий стан підприємства на звітну дату.

Аналізувати баланс ми починаємо з експрес-аналізу, який дозволяє отримати швидку оцінку фінансового стану та динаміки розвитку ПрАТ «Технологія». Спрощений варіант бухгалтерського балансу підприємства наведено у додатку А.

У додатку А представлено результати вертикального та горизонтального аналізу структури балансу підприємства за 2020р. Проведені розрахунки свідчать про значне збільшення (на 24%) у 2020 році вартості необоротних активів, що позитивно характеризує зусилля керівництва у напрямку оновлення основних виробничих фондів та розширення виробничих потужностей підприємства.

Усе це відбувається на фоні зростання поточних зобов'язань компанії (на 57,86%), що само по собі не є проявом негативних тенденцій, а скоріше відображає специфіку галузі, до якої належить підприємство. Разом із цим, однозначним проривом останнього року можна вважати значне скорочення розміру дебіторської заборгованості з 30,3 млн. грн у 2019 році до 7,57 млн. грн. станом на кінець 2020р.

Валюта балансу підприємства постійно зростає (на 19,8% у 2020р.), що свідчить про нарощення виробничої потужності та рівня його ділової активності.

Нерозподілений прибуток, мабуть як один із найбільш значущих показників діяльності компанії у 2016 році становив 426364 тис. грн. та 636467 тис. грн на початок та кінець року відповідно. Аналогічний показник для 2020 року становив 1245468 тис. грн. на початок і 1538287,00 тис. грн. на кінець року. Темпи зростання прибутку можемо оцінити шляхом здійснення горизонтального, тобто порівняльного з декілька років балансу підприємства. У 2016 році величина нерозподіленого прибутку збільшилася на кінець року у порівнянні із його початком на 49,98%. Для 2020 року такий показник був вдвічі нижчим і опустився він до рівня 23,51%, але приріст абсолютних значень показника просто вражає. Підприємство прибуткове і жодні із наявних тенденцій у його розвитку не вказують на наявність серйозних загроз.

Певне занепокоєння викликає факт зростання поточної заборгованості за товари, роботи, або послуги з 287223 тис грн на початок 2020р. до 367657,00 тис. грн. на його кінець. Як свідчать розрахунки, результати яких наведено у додатку А, питома вага короткострокової кредиторської заборгованості для підприємства у 2020 році в структур його пасивів зросла з 15,77% на початок року до 16,85% на кінець.

Коефіцієнт зміни валюти балансу підприємства становить 1,38 для 2016 року та 1,19 у 2020 році. Цікавим фактом є те, що при зростанні валюти балансу в цілому на 20 % протягом 2020 року короткострокова кредиторська заборгованість зростала випереджаючими темпами – на 28,0 %. Така ж саме тенденція спостерігалася і у 2016 році, коли нерозподілений прибуток за рік

виріс на 49,98%, короткострокова заборгованість за товари, роботи і послуги – на 49,34%, а валюта балансу в цілому зростання на 38%. Слід зауважити, що само по собі відносне зростання того чи іншого показника кредиторської заборгованості не є ознакою погіршення фінансового стану. Динаміку цього показника (швидкість зміни та вектор спрямованості) слід порівнювати з іншими складовими пасиву підприємства. Так, якщо нерозподілений прибуток у 2016 році займає долю в структурі пасивів на рівні 70,6% на початок року і 76,28% - на кінець, то жодні зростання короткострокової кредиторської заборгованості за товари роботи і послуги, на долю якої припадає всього 22% джерел фінансування власних потреб підприємства, не можуть примусити менеджмент прикути до себе особливу увагу.

За результатами проведеного нами горизонтального та вертикального аналізу структури балансу усі отримані показники порівняльного аналізу можна розділити на три основні групи: показники структури балансу (вертикальний аналіз); показники динаміки балансу (результати розрахунків горизонтального аналізу) і показники структурної динаміки балансу.

Жоден із зазначених показників не становить загрози для бізнесу, або ж навіть не свідчить про потрапляння відповідної сфери чи складової до зони ризику.

Як бачимо із додатка А, структура активів компанії майже не зазнала змін. На початок 2020 року необоротні активи становили 62% від загальної суми балансу. На кінець того ж самого 2020 року вони дорівнювали 64,56%, що свідчить про збільшення їх питомої ваги на 2,56%.

Із того, що дійсно заслуговує на увагу, слід відзначити відчутне зростання дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги з 458109 тис. грн на початок року до 518534 тис. грн на його кінець.

2.2 Аналіз майна і виробничого потенціалу підприємства

На цьому етапі нами демонструються результати аналізу майна підприємства та його виробничого потенціалу. Аналіз структури майна компанії може проводитися на підставі певним чином згрупованих та агрегованих статей балансу за допомогою якого нами дається оцінка окремим складовим частинам та загальна його оцінка в цілому.

Таблиця 2.1 – Аналіз структури майна підприємства ПрАТ «Технологія»

Показник	Абсолютна величина		Питома вага		Відхилення	
	на початок року, тис. грн.	на кінець року тис. грн.	на початок року періоду, %	на кінець року, %	в абсол. величинах, тис. грн.	ПІТ. ваги, %
Майно	1821420,0	2182281,0	100	100	—	—
1. Необоротні активи	1129405,0	1409325,00	62,007	64,580	279920	2,574
2. Оборотні активи:	692141,0	773482,0	38,000	35,444	81341	-2,556
2.1. Запаси і затрати	165679,0	219738,00	9,096	10,069	54059	0,973
2.2. Дебіторська заборгованість	526336,0	553218,0	28,897	25,350	26882	-3,547
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти і поточні фінансові інвестиції	488691,0	526355,0	26,83	24,119	37664	-2,711

Нами було розраховано три коефіцієнти, які дозволяють краще зрозуміти стан і структуру майні підприємства та його достатність для здійснення ритмічної звичайної роботи. До числа таких індикаторів можна віднести Коефіцієнт постійності (КП), Коефіцієнт мобільності (КМ) та Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів ($K_{\text{обана}}$).

Коефіцієнт постійності (КП) — розраховується нами, як відношення необоротних активів до всіх активів в цілому. Якщо цей показник низький, то це свідчить про низький виробничий потенціал компанії і необхідність щонайменше для топ менеджерів переглянути власну політику, щодо капіталовкладень та оновлення, переозброєння і ремонтів виробничих потужностей. Без інвестицій не має розвитку. Потреба нарощення відповідного показника може закрыта шляхом залучення додаткових

капітальних інвестиції за рахунок власного капіталу, або ж шляхом залучення довгострокових позичкових коштів.

Наступним є коефіцієнт мобільності (КМ), який ми розраховували як співвідношення оборотних активів до всіх активів підприємства (або одиниця мінус коефіцієнт постійності).

Третім і останнім в цій групі показників є Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів - $K_{об/на}$ - це відношення оборотних активів до необоротних активів. Цей коефіцієнт в теорії має збільшуватися, бо це створить передумови для підвищення ліквідності балансу підприємства. Негативною ситуацією вважається різка зміна показника.

Таблиця 2.2 – Результати коефіцієнтного аналізу структури майна ПрАТ «Технологія»

Коефіцієнт	2016 рік	2020 рік
$K_{п} =$	0,62	0,65
$K_{м} =$	0,38	0,35
$K_{сп\ об/необ} =$	0,61	0,55

Зазначені показники протягом п'яти років поспіль суттєвих змін не зазнають, знаходяться в діапазоні нормативних значень, визначених експертами галузі. Майно підприємства сформовано оптимально і жодних дій, щодо його реструктуризації не потребує.

В таблиці 2.3 наведено результати проведеного нами аналізу виробничого потенціалу підприємства. До виробничого потенціалу, структура та динаміка якого мають нехай і опосередкований, але значний вплив на фінансовий стан підприємства відносяться основні засоби, виробничі запаси, незавершене виробництво (табл. 2.3). Вважається, що для промислового підприємства саме виробничий потенціал має бути зоною особливої уваги та системного моніторингу і контролю. Первинною і базовою для таких підприємств є функція виробництва, потенціал і перспективи ресурсного забезпечення якої як раз і визначаються наведеними вище коефіцієнтами.

Таблиця 2.3 – Аналіз структури та динаміки виробничого потенціалу підприємства ПрАТ «Технологія, 2020р..

Показник	На початок звітної періоду		На кінець звітної періоду		Темпи змін	Відхилення	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%		тис. грн.	%
1. Основні засоби	1129405	87,21	1409325	86,5	24,78	279920	-0,70
2. Виробничі запаси	165679	12,7	219738,00	13,4	32,63	54059	0,70
3. Незавершене виробництво	0	0,0	0,00	0	0,00	0	0,00
4. Виробничий потенціал, грн.	1295084	100	1629063	100	25,79	333979	0,00
5. У % до майна	—	71,1	—	74,6	—	—	—

Ці статті формуються за рахунок реальних активів, що у підсумку характеризують виробничий потенціал підприємства. Виробнича потужність підприємства є базисом для нарощення і покращення у перспективі кількісно та якісно майже усіх показників рентабельності, платоспроможності, ліквідності бізнесу. Аналізуються вони шляхом визначення питомої ваги окремих складових у динаміці за декілька років.

Збільшення виробничого потенціалу у 2020 році у порівнянні із 2019 роком однозначно сприятиме збільшенню обсягів виробничої діяльності і, можливо, навіть розширенню асортименту та продуктового портфелю підприємства в цілому. Під час аналізу показників виробничого потенціалу нами було використано дані поточного фінансового і бухгалтерського обліку та виробничого, або ж як його іноді називають – управлінського (внутрішнього або виробничого) обліку.

Однією із складових, що визначають зміни у майновому стані вважаються зміни в структурі і динаміці мобільних (оборотних) коштів підприємства, які нескладно оцінити із використанням інформації, що міститься в баланс підприємства.

В аналітичній таблиці 2.4 нами подано перелік показників, за якими може здійснюватися аналіз з даного напрямку.

Таблиця 2.4 - Аналіз складу і динаміки оборотних коштів підприємства

Показник	на початок 2016р.		на кінець 2016р.		Відхилення (+,-)	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
1	2	3	4	5	6	7
АКТИВ						
II. Оборотні активи, у т. ч.:	329277	100	427753	100	98476	0
- запаси і витрати	99150	30,111	119378	27,9082	20228	-2,2033
- векселі одержані (ряд. 1120)	0	0	0	0	0	0
-дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (ряд. 1125)	181347	55,074	247123	57,7724	65776	2,6981
-дебіторська заборгованість за розрахунками та інша	37056	11,254	56646	13,2427	19590	1,9889
- поточні фінансові інвестиції (ряд. 1160)	0	0	0	0	0	0
- грошові кошти та їх еквіваленти	11433	3,4722	2341	0,54728	-9092	-2,9249
- витрати майбутніх періодів	30	0,0091	0	0	-30	-0,0091
- інші оборотні активи (ряд. 1190)	261	0,0793	2265	0,52951	2004	0,4502

Таблиця 2.5 - Аналіз складу і динаміки оборотних коштів підприємства

Показник	на початок 2020р.		на кінець 2020р.		Відхилення (+,-)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7
АКТИВ						
II. Оборотні активи, у т. ч.:	692141	100	773482	100	81341	0
- запаси і витрати	165679	23,93	219738	28,4089	54059	4,47
- векселі одержані (ряд. 1120)	0	0	0	0	0	0
-дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги(ряд. 1125)	458109	66,187	518534	67,0389	60425	0,85
-дебіторська заборгованість за розрахунками та інша	30347	4,385	7572	0,97895	-22775	-3,40
- поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0
- грошові кошти та їх еквіваленти	37645	5,43	26863	3,473	-10782	-1,96
- витрати майбутніх періодів (ряд. 1170)	126	0,018	526	0,068	400	0,04
- інші оборотні активи (ряд. 1190)	235	0,034	249	0,03219	14	-0,0018

При складанні таблиці 2.4 нами порівнювалися дані балансу на кінець звітнього періоду з аналогічними показниками, які відкривали період і зазначалися у підсумку розділу II активу. Досліджуючи зміни, що відбувалися у складі оборотних коштів підприємства мають бути проаналізовані і зміни,

що відбувалися у складі активів підприємства в цілому, а після цього - у розрізі окремих статей оборотних коштів.

Не зайвим буде нагадати той факт, що баланс, це лише «фотофіксація» майнового стану на певну дату. Ще вчора ситуація у його структурі могла бути іншою за рахунок, наприклад, більшої кількості грошових коштів на рахунках підприємства чи більш високого показника незавершеного виробництва, або ж запасів готової продукції на складах, яку не беруть з певних обставин і ця ситуація може змінитися в один момент, коли ці активи або ж будуть витрачені у якості інвестицій під час технічного переозброєння чи штатної модернізації технологічного парку обладнання, або ж вдало продані, а гроші освоєні, але ж баланс зафіксує реальний стан речей і не покаже, що відбувалось у середині звітного року. Ця проблема вирішується шляхом збільшення кількості спостережень та впровадженням сучасних інформаційних технологій, які дозволяють бачити аналітику усі необхідні показники і індикатори у щоденному онлайн-режимі.

Причини збільшення оборотних коштів можуть бути як позитивними, так і негативними, але завжди є якийсь фактор, який як раз і призвів до таких змін:

- а) збільшення прибутку після сплати податків зборів;
- б) зміна амортизаційної політики підприємства, що призвела до збільшення амортизаційних відрахувань;
- в) збільшення кредиторської заборгованості та заборгованості за кредитами і позиками;
- г) приріст власних засобів;
- д) збільшення зобов'язань за поточними зобов'язаннями тощо.

Причини зменшення оборотних коштів:

- а) капітальні вкладення і довгострокові фінансові вкладення;
- б) витрати за рахунок прибутку, що залишався в розпорядженні підприємства;
- б) зменшення кредиторської заборгованості

За даними балансу слід також порівняти розмір і масштаб змін у структурі необоротних активів з оборотними.

2.3 Аналіз фінансової незалежності і ліквідності підприємства ПрАТ «Технологія»

Теоретичні постулати фінансового аналізу трактують Фінансову незалежність підприємства як такий його фінансовий стан, за якого підприємство здатне забезпечити свій власний розвиток та відповідати на виклики зовнішнього оточення. Фінансова незалежність гарантує підприємству безперервний процес його фінансово-господарської діяльності, який дозволяє вільно маневрувати власними грошовими коштами, оновлювати асортимент продукції та розширювати виробництво.

До основних показників, що характеризують фінансову незалежність підприємства, можна віднести наступні (у дужках зазначені розраховані нам показники):

- коефіцієнт фінансової незалежності (0,71/0,73);
- коефіцієнт фінансової залежності (1,41/1,38);
- коефіцієнт концентрації позичкового капіталу (0,29/0,27);
- коефіцієнт фінансового ризику (0,41/0,38);
- коефіцієнт фінансової стабільності (2,43 /2,64);
- коефіцієнт довгострокової заборгованості (0,16/0,08);
- коефіцієнт покриття відсотків (покриття фінансових витрат);
- коефіцієнт маневреності власного капіталу.

Коефіцієнт фінансової незалежності (Кфн) відображає концентрацію власного капіталу. Коефіцієнт фінансової незалежності розраховується відношенням суми власних коштів (ВК) до валюти балансу (ВБ). Його оптимальне значення знаходиться в інтервалі 0,5-0,6. Таким чином, можемо вважати структуру капіта ПрАТ «Технологія» наближеною до ідеальної. Як

вітчизняні, так і міжнародні експерти єдині між собою у тому, що існуючі методики та розраховані чи експертним шляхом визначені оптимальні значення цих показників не враховують галузеву специфіку, в умовах якої вимушено функціонувати підприємство, індивідуальне сприйняття керівництвом підприємств ризику, а отже і способів його мінімізації чи уникнення, які обов'язково знаходять своє відображення в політиці запозичень компанії, а отже і напряду впливають на структуру джерел фінансування діяльності підприємства. Японські компанії вважають оптимальним цей показник на рівні 0,2-0,3. Для ПрАТ «Технологія» зазначений показник знаходить на дуже високому рівні, що створює впевненість у тривалій безперервній роботі підприємства у майбутньому.

Збільшення значення коефіцієнта фінансової незалежності з часом сигналізує про підвищення фінансової стійкості підприємства, що само по собі є позитивним моментом. Багато в чому зазначений коефіцієнт визначається агресивністю маркетингової політики та політики, щодо оновлення власної технологічної бази.

Коефіцієнт фінансової залежності (Кфз) є оберненим до попереднього і саме тому не будемо детально коментувати алгоритм його розрахунку та аналітичні властивості.

Мультиплікатор власного капіталу (Equity Multiplier) демонструє, у скільки разів рентабельність власного капіталу більша за рентабельність активів в цілому. У нашому випадку таке перевищення становить 25% і це дуже непоганий варіант.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу, розраховується як відношення позикового капіталу (ПК) до валюти балансу. Він показує ступінь залежності підприємства від зовнішніх кредиторів. Очевидним вважається нам постулат, щодо необхідності мінімізації цього показника.

В структурі пасивів досліджуваного нами підприємства кредити сторонніх організацій становлять орієнтовно 30%, а оптимальне (граничне значення), визначене експертами - 0,4-0,5. Зростання цього показника у часі

означає посилення залежності від сторонніх кредиторів і інвесторів та можливість втратити контроль над бізнесом.

Коефіцієнт фінансового ризику (Debt/Equity Ratio) (коефіцієнт фінансового левериджу) показує співвідношення позикових та власних коштів. Рекомендоване експертами значення менше 1. Для підприємства, що досліджується значення показника не досягає і половини від граничного, що було визначено експертами.

В цілому не зупиняючись на алгоритмах розрахунку решта показників, зазначимо, що як у 2016, 2018 так і у 2020 роках підприємство не зловживало зовнішніми запозиченнями, структура джерел фінансування господарської діяльності завжди була під контролем у найвищого керівництва підприємства, нормативні значення коефіцієнтів дотримувались. В цій частині менеджмент підприємства можна вважати зразковим.

Окремо буде доцільним проаналізувати наявність, структуру, склад і динаміку кредиторської заборгованості. Детальну увагу слід приділити причинам виникнення протермінованої кредиторської заборгованості. Слід розібратися із встановленими внутрішніми регламентами та обліковою політикою допустимими значеннями нормальної (допустимої) кредиторської заборгованості і такої, яка вважається не виправданою (протермінованою) заборгованістю.

В таблиці 2.6 нижче наведено результату нашого аналізу складу, структури і динаміки кредиторської заборгованості. Зазвичай для підприємства середнього масштабу ключовими складовими кредиторської заборгованості виступає заборгованість перед постачальниками за товари, роботи, або послуги та перед бюджетом. У нашому випадку на долю такої заборгованості припадає всього біля 55% від усієї заборгованості перед кредиторами. Майже співставна величина кредиторської заборгованості обліковується як «інші поточні зобов'язання». Рахунок 64 "Інші поточні зобов'язання" Рахунок 64, який має ідентичну назву "Інші поточні зобов'язання" відповідно до нормативної бази, що регламентує порядок ведення бухгалтерського обліку в Україні призначений для обліку розрахунків

з депонентами, поточних зобов'язань за цінними паперами, депозитами, розрахунками, пов'язаних із страхуванням, спеціальними видами платежів та ін. Річна інформація емітента, подана ПрАТ «Технологія» по закінченню 2020 року містить XIII «Інформацію емітента про його господарську діяльність», у третій якій деталізовано інформацію про зобов'язання емітента та його забезпечення. Серед зобов'язань фігурують облигації із непогашеною частиною боргу у розмірі 50 млн. грн. Таким чином, фокус уваги спеціаліста у сфері фінансового аналізу має бути прикутий саме до цих двох складових і тут важливим є розуміння того факту, яким чином, на підставі яких домовленостей і звичаїв ведення бізнесу стає можливим мати кредиторську заборгованість на рівні 124-138 млн. грн і вона при цьому тільки зростає. При цьому зобов'язання по довготермінових кредитах та облигаціях погашаються вчасно. Ці питання виходять за межі кваліфікаційної роботи і будуть досліджені окремо.

Таблиця 2.6 - Аналіз складу, структури і динаміки кредиторської заборгованості підприємства за 2020 рік

Найменування показників	На початок 2020р.		На кінець 2020р.		Абсолютне зростання тис. грн. (гр6-гр4)	Темпи зростання гр6/гр4*100-100
	сума, тис. грн.	питома вага%	сума, тис. грн.	питома вага%		
2	4	5	6	7	8	9
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	124781	0,54	138239,00	0,59	13458,00	10,79
Поточні зобов'язання за розрахунками:						
- із одержаних авансів	3323	0,01	8345,00	0,04	5022,00	151,13
- із бюджетом	7194	0,03	17123,00	0,07	9929,00	138,02
- зі страхування	1818	0,01	1540,00	0,01	-278,00	-15,29
- з оплати праці	16437	0,07	15907,00	0,07	-530,00	-3,22
- з учасниками	0	0,00	0,00	0,00	0,00	
- із внутрішніх розрахунків	0	0,00	0,00	0,00	0,00	
Інші поточні зобов'язання	78142	0,34	53108,00	0,23	-25034,00	-32,04
Усього	231695	100,00	234262	100,00	2567,00	1,11

Нижче, в таблиці 2.7 наведено результати аналізу ліквідності балансу підприємства. Баланс підприємства у 2016 році можна вважати абсолютно

ліквідним. І незважаючи на великі обсяги запозичень у 2018-2019 роках він якщо і втратив ліквідності, то не суттєво. Станом на кінець 2020 року баланс має високу ліквідність.

Таблиця 2.7 - Аналіз ліквідності балансу (баланс ліквідності), 2020р.

Активи	На початок року	На кінець року	Пасив	На початок року	На кінець року	Відхилення	
						На початок року	На кінець року
1. Найбільш ліквідні активи (A1)	37645	26863	1. Найтерміновіші зобов'язання (П1)	249552	263718	-211907	-236855
2. Швидко-ліквідні активи (A2)	488456	526106	2. Короткострокові пасиви (П2)	50115	215785	438341	310321
3. Повільно-ліквідні активи (A3)	166040	220513	3. Довгострокові пасиви (П3)	236924	135227	-70884	85286
4. Важко-ліквідні активи (A4)	1129279	1408799	4. Постійні пасиви (П4)	1290242	1583061	-160963	-174262
Баланс	1821420	2182281	Баланс	1821420	2182281	0	0

Окремо нами було розраховано цілий ряд показників ліквідності підприємства:

1. Показник абсолютної ліквідності чистий робочий капітал, який знаходиться на рівні 397, 88 млн. грн у 2020 році та 309,48 у 2016 році.
2. Показники відносної ліквідності:
3. Ефективна заборгованість - 231847 тис. грн.
4. Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл) = 2,3097 (2016) та 1,613 (2020р.).
5. Маневреність робочого капіталу (Кмврк) = 0,0946120,086798
6. Коефіцієнт швидкої ліквідності (К Шл) 1,7556191,153213
7. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал) 0,1256230,056023
8. Коефіцієнт захищеного періоду (К Зп) 210,9511

Коефіцієнт забезпеченості реалізації робочим капіталом (КЗРК) (Working Capital to Sales) 0,252063

Відповідно до проведених нами розрахунків, ліквідність підприємства є високою, а фінансова стійкість має бути оцінена як нормальна.

3 УДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

У даному розділі запропонуємо напрямки покращання оцінки фінансового стану для вітчизняних підприємств.

На нашу думку, першим етапом у поліпшенні фінансового стану є пошук, а за можливості, і дотримання, оптимального співвідношення між власним та позиковим капіталом. Оптимальне співвідношення має забезпечити мінімальний фінансовий ризик для підприємства при максимальній рентабельності власного капіталу.

Для оптимізації ліквідності більшості промислових підприємств потрібно застосувати оперативний механізм фінансової стабілізації — тобто таку систему певних заходів, які направлені, з однієї сторони, на зниження фінансових зобов'язань, а з іншої, на зростання грошових активів, які мають забезпечити ці зобов'язання.

Важливими серед заходів поліпшення фінансового стану науковці вважають пошук та мобілізацію внутрішніх резервів самого підприємства як явних, так і прихованих. Резерви підприємствам потрібно вишукувати шляхом ґрунтовної оцінки всіх складових його діяльності по всім напрямкам.

Також удосконалення фінансового стану можливо здійснювати за рахунок зростання вхідних та зниження вихідних грошових потоків. Щоб підвищити розмір вхідних грошових потоків необхідно збільшити виручку від реалізації продукції, робіт, послуг; здійснити продаж невикористовуваної частини основних фондів; а також провести рефінансування або реструктуризацію дебіторської заборгованості.

Якщо ж вишукувати резерви вихідних грошових потоків (тобто зменшувати їх), то з цією метою вихідні грошові потоки, можна розподілити на:

- оплату товарів, робіт, послуг, що відносяться до валових витрат;
- оплату товарів, робіт, послуг, що не відносяться до валових витрат;
- реалізація реальних та фінансових інвестицій;

- сплата податків, зборів, інших платежів до бюджету;
- повернення капіталу, залученого на фінансовому ринку [2].

На обсяги двох останніх напрямів, які залежать не від підприємства, а від інших структур (держави, банків тощо) впливати важко. Бо розмір платежів до бюджету залежить від системи оподаткування і податкового законодавства у країні. А обсяги платежів та відсотків по запозиченим коштам визначаються кредитними установами та НБУ за умовами кредитних договорів та умовами випуску облігацій підприємств.

Впливу можна активно на три перші напрями. Резервом покращання платоспроможності підприємства є зменшення собівартості продукції та витрат, які покриваються за рахунок прибутку. Кожне підприємство, залежно від його галузевих або технологічних особливостей, може обирати різний набір факторів щодо впливу на собівартість. Це можуть бути обсяг виробництва; технічний рівень виробництва; номенклатура та асортимент продукції; організація виробництва та умов праці; а також ціна одиниці реалізуємої продукції.

У сучасних умовах галопуючого зростання конкуренції особливо актуальним стає напрямок оптимізації збутової політики підприємства. Для стимулювання збуту використовують різні методи. Так для покращання продажів можна надавати знижки покупцям, помірно знижувати ціни, застосовувати масову рекламу.

Метою діяльності будь-якого промислового підприємства є отримання прибутку. Але отримання прибутку є неможливим без зростання виручки від реалізації продукції. На розмір виручки у свою чергу впливає ціна одиниці продукції.

Додаткові доходи можна отримати від здачі в оренду основних фондів, що не використовуються у діяльності підприємства, а також використання зворотнього лізингу.

Оптимізації обсягів дебіторської заборгованості потребує обрання найдоцільніших термінів платежів та форм розрахунків із покупцями (наприклад, для одних споживачів пропонувати попередню оплату, для інших,

більш надійних - з відстрочення платежів, для третіх - по факту відвантаження продукції).

Хоча значні обсяги дебіторської заборгованості є не дуже бажаними для підприємств, але все ж краще надавати відстрочку платежу покупцям, бо за цей рахунок збільшується обсяг реалізації, а відповідно і прибуток підприємства в умовах високої конкуренції. Але потрібно звертати увагу на інший бік, адже у цьому випадку може виникнути ризик появи додаткових витрат щодо залучення короткострокових банківських кредитів для компенсації дебіторської заборгованості.

Для підприємства ПрАТ «Технологія» саме управління дебіторською заборгованістю є одним з тих напрямків покращання фінансового стану підприємства, на яких потрібно зосередитися, бо ефективне управління дебіторською заборгованістю сприяє підвищенню прибутку.

В умовах конкуренції збільшення рівня продажів потребує необмежених варіантів та методів оплати, а простроченим платежам на підприємствах приділяють недостатньо уваги. Таким чином постачальник часто в таких ситуаціях стає кредитором і вимушений стикатися зі значними ризиками.

У реальному житті зменшити дебіторську заборгованість до нуля неможливо, але потрібно намагатися значно знизити її рівень.

Управління дебіторською заборгованістю включає заходи, направлені на запобігання виникненню фінансових проблем, що є наслідком наявності сумнівних боргів на підприємстві, через зменшення частки клієнтів, які відхиляються від сплати своїх зобов'язань.

Протистояти зростанню дебіторської заборгованості можна різними способами. Можна шукати баланс між кредиторською та дебіторською заборгованостями підприємства. Науковці вважають, потрібен баланс між кредитом, що надається підприємству постачальниками і кредитом, який підприємство надає своїм покупцям, натомість отримуючи дебіторську заборгованість. Ситуацію, коли терміни погашення і сума кредиторської заборгованості переважають над дебіторською заборгованістю, можна оцінити позитивно для підприємства.

Ситуація, коли терміни погашення і сума дебіторської заборгованості переважають над кредиторською заборгованістю, а підприємство повинно залучати певні додаткові кошти (або власні, або позикові) для фінансування дебіторської заборгованості, повинна викликати занепокоєння.

Кредитна політика підприємства повинна містити дві складові: управління формуванням дебіторської заборгованості та управління інкасацією дебіторською заборгованістю.

Тут вже стандартних та перевірених роками методів фінансового аналізу буде недостатньо. Сам фінансовий аналіз за своєю суттю є ретроспективним та не дуже оперативним інструментом фінансового менеджменту. Він базується на даних фінансової звітності, а вона заповнюється дискретно та з досить великими інтервалами часу. Виходом із ситуації може стати запропоновані на ринку програмні продукти для управління підприємством, його фінансовою діяльністю.

Нас сподобався продукт BAS (Business Automation Software) Управління холдингом. Блок «Бізнес-аналіз» дозволяє за допомогою аналітичних засобів прикладного рішення реалізувати багатобічний аналіз накопиченої інформації від загальної картини до її детального подання, у тому числі і по управлінню дебіторською заборгованістю.

Подібні програмні продукти надають ефективні засоби графічного подання інформації, яка аналізується, у тому числі наочні дашборди і панелі індикаторів.

Передовими функціями бізнес-аналізу в них є факторний аналіз, аналіз чутливості, моделювання сценаріїв, а також зворотний розрахунок вихідних показників, оптимізація цільового показника. Додатковою функцією подібних продуктів є можливість використання для аналізу не тільки даних поточної інформаційної бази, але і зовнішніх інформаційних баз. Аналітичні панелі IT продуктів (дашборди) можуть включати табличні аналітичні звіти, монітори ключових показників, діаграми, в тому числі "діаграму Ганта", зведені таблиці дебіторської або кредиторської заборгованостей, інформацію про інкасацію дебіторської заборгованості.

ВИСНОВКИ

Дана кваліфікаційна робота магістра присвячена питання оцінки фінансового стану підприємства.

Життєспроможність підприємства багато в чому залежить від здатності управлінського персоналу оперативного, в режимі онлайн оцінювати фінансовий стан мало того, що свого підприємства, так і його контрагентів. Необхідною передумовою для цього є:

- 1) обізнаність аналітиків підприємства із сучасною методичною базою проведення такого аналізу;
- 2) відповідне програмне забезпечення, яке дозволяє створити належну інформаційну базу для аналізу;
- 3) наявність кваліфікованого персоналу, здатного реалізувати поставлену задачу.

В цілому фінансовий аналіз слід розглядати як складову інформаційної політики і стратегії підприємства, функціонал якої дозволяє оцінити та спрогнозувати фінансовий стан підприємства на основі його звітності. Такий аналіз може здійснювати як управлінський персонал самого підприємства, так і будь-який сторонній аналітик, зважаючи на те, що джерелами для його проведення в основному виступає відкрита публічна інформація.

До фінансової звітності, яка є джерелом інформаційного забезпечення фінансового аналізу належить наступна звітність:

- Форма № 1 - Баланс (Звіт про фінансовий стан);
- Форма №2 - Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід);
- Форма № 3 - Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом);
- Форма № 3-н - Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом);
- Форма № 4 - Звіт про власний капітал;
- Форма № 5 - Примітки до річної фінансової звітності;
- Форма № 6 - Додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами»;

Підходи до напрямків оцінки фінансового стану підприємства дещо різняться у роботах вітчизняних та зарубіжних авторів. Але спільними є аналіз ліквідності і платоспроможності, фінансових результатів і рентабельності, аналіз майнового стану і активів.

У другому розділі наведено коротку характеристику підприємства ПрАТ «Технологія», проведено аналіз фінансового стану компанії за період з 2016 по 2020 рік із застосуванням показників, розділених на три основні групи: показників платоспроможності, кредитоспроможності та показників ліквідності балансу.

Проведені розрахунки свідчать про значне збільшення (на 24%) у 2020 році вартості необоротних активів, що позитивно характеризує зусилля керівництва у напрямку оновлення основних виробничих фондів.

Структура майна ПрАТ «Технологія» яскраво свідчить, про особливості галузі, до якої належить компанія. Висока питома вага необоротних активів свідчить про те, що компанія приділяє велику увагу технічному переозброєнню свого виробництва: постійно вдосконалює технологічний процес та розширює власні технологічні потужності.

Валюта балансу підприємства постійно зростає (на 19,8% у 2020р.), що свідчить про нарощення виробничої потужності та рівня його ділової активності.

Нерозподілений прибуток у 2016 році становив 426364 тис. грн. та 636467 тис. грн на початок та кінець року відповідно. Аналогічний показник для 2020 року становив 1245468 тис. грн. на початок і 1538287,00 тис. грн. на кінець року. Підприємство прибуткове і жодні із наявних тенденцій у його розвитку не вказують на наявність серйозних загроз.

Певне занепокоєння викликає факт зростання поточної заборгованості за товари, роботи, або послуги з 287223 тис грн на початок 2020р. до 367657,00 тис. грн. на його кінець. Слід відзначити відчутне зростання дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги з 458109 тис. грн на початок року до 518534 тис. грн на його кінець.

Разом із цим, однозначним проривом останнього року можна вважати значне скорочення розміру дебіторської заборгованості з 30,3 млн. грн у 2019 році до 7,57млн.грн. станом на кінець 2020р.

Коефіцієнти фінансової незалежності майже не зазнають змін за останні роки і практично завжди знаходяться на рівні, що перевищує граничне та оптимальне його значення, визначені експертами галузі. Компанія не має проблем із ліквідністю. У 2016 році фінансова стійкість підприємства може бути охарактеризована, як абсолютна $S = \{1,1,1\}$; у 2020р. – як нормальна.

Наявність власних та довгострокових позикових коштів говорить щонайменше про стабільний фінансовий стан підприємства та позитивну його оцінку з боку кредиторів.

Характерною особливістю підприємства є те, що найбільш ліквідних активів у підприємства майже ніколи не вистачає для покриття найтерміновіших зобов'язань: 2341 тис. грн. проти 155205 тис. грн у 2016 році та 2683 тис. грн. проти 263718 тис. грн – у 2020 році. Теоретично це може свідчити про катастрофічний стан речей, але з урахуванням співвідношення швидко-ліквідних активів та короткострокових пасивів все стає остаточно зрозумілим: менеджмент підприємства не створює запасів грошових коштів та їх еквівалентів, а постійно примушує їх працювати, обертаючи у обігові кошти.

Підбиваючи підсумки слід зазначити, що незважаючи на стабільний фінансовий стан та високу платоспроможність підприємства, відчуваються певні складнощі у забезпеченні його миттєвої ліквідності.

Ключовим шляхом покращення ситуації у цьому напрямку може стати зміна підходу до управління дебіторською заборгованістю підприємства. Тут вже стандартних та перевірених роками методів фінансового аналізу буде недостатньо. Сам фінансовий аналіз за своєю суттю є ретроспективним та не дуже оперативним інструментом фінансового менеджменту. Він базується на даних фінансової звітності, а вона заповнюється дискретно та з досить великими інтервалами часу. Виходом із ситуації може стати запропонований нами підхід, що полягає у одночасному застосуванні оперативних

можливостей сучасних інформаційних технологій та дашборду, як системи оперативного фінансового моніторингу на підприємстві. Саме оперативна та щоденна робота із дебіторською заборгованістю зможе якісно змінити ситуацію та сприятиме скороченню запозичень.

Крім застосування дашборду, у роботі наведено і інші напрямки удосконалення оцінки фінансового стану.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Horne, J. and Wachowitz, J.M Jr. (1998). Fundamentals of Financial Management, 10th Edition. New Jersey: Prentice Hall International Inc. New Jersey.
2. Krivtsova, T. O. Analysis of the Credit Component of Financial Security of Business Entities in the Context of Improving Accounting and Auditing [Електронний ресурс] = Аналіз кредитної складової фінансового забезпечення суб'єктів підприємництва в контексті удосконалення обліку і аудиту / Т. О. Krivtsova, Y. O. Liadova // Проблеми економіки. — 2020. — № 2. — С. 256-264.
3. Petriet H. Analysis of Financial Statements Humanities and Social Science Research; Vol. 2, No. 2; 2019 /doi.org/10.30560/hssr.v2n2p17. Published by IDEAS SPREAD (15) (PDF). Available from: https://www.researchgate.net/publication/333880039_Analysis_of_Financial_Statements
4. Pinches, G. (1992). Essentials of financial management, 4th Edition. New York: Harper Collins Publishers.
5. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика [Текст]/ Базилінська О.Я. -К.: Центр учбової літератури, 2009.-328 с.
6. Биховченко В. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства на прикладі ПрАТ Авіакомпанія «Міжнародні авіалінії України»/ В. Биховченко, О. Синиця // Науковий огляд. – 2019. - № 2(55)
7. Бланк И. А. Управление активами и капиталом предприятия. К.: Ника-центр, Эльга, 2003. 448 с.
8. Борецька Н. П. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства [Текст] / Н. П. Борецька, К. В. Міщенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 20. – С. 63-66.
9. Брейли, Р. Принципы корпоративных финансов [Текст]: / пер. с англ. / Р. Брейли, С. Майерс. – М.: Олимп-Бизнес, 1997. – 1020 с. – ISBN 986-136-243-1.

10. Волощук Л.О. Финансовый анализ: [учебное пособие] / Л.А. Волощук, М.А. Юдин; под ред. С.В. Филипповой. – К.: КАФЕДРА, 2012. – 320 с.
11. Голов С. Вдосконалення бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні в контексті євроінтеграції [Текст] / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 1. – С. 3-17.
12. Гриценко, Л. Л. Аналіз фінансового стану підприємства в контексті вартісно-орієнтованої концепції управління [Електронний ресурс] / Л. Л. Гриценко, К. І. Баранова // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих учених імені професора Балацького О. Ф., м. Суми, 28–29 квітня 2020 р. / за заг. ред.: Т. А. Васильєвої, О. В. Шкарупи. — Суми : СумДУ, 2020. — С. 21-23.
13. Економічний термінологічний словник-довідник: економіка, фінанси, менеджмент / За заг. ред. С.А. Корнієнка і В.Я. Олійника. – Дніпропетровськ, Дніпропетр. держ. фін. акад., 2013. – 460 с.
14. Єльнікова, Ю. В. Обмеженість в аналізі фінансової звітності [Текст] / Ю. В. Єльнікова, К. О. Леоненко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 16. – С. 839-844
15. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: Навчальний посібник. – Київ: Знання-Прес, 2000. – 207 с.
16. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В.В. Ковалев. – М., 1999. – 512 с.
17. Ковалевська А.В. Критичний аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства / А.В. Ковалевська, С.І. Асєєв // Бізнес Інформ. – 2012. – № 3. – С. 163-169.
18. Ковтуненко К.В. Економічне оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства: своєчасність процесу та достовірність результату: [моногр.] / К.В. Ковтуненко, Л.П. Шацкова. – О.: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 254 с.
19. Ковтуненко Ю. В. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності [Текст] / Ю. В. Ковтуненко,

А. Г. Олексійчук // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 18. – С. 234-238.

20. Ковтуненко Ю.В. Методичні основи аналізу фінансового стану промислового підприємства / Ю.В. Ковтуненко / Економіка. Фінанси. Право. – 2016. – № 8/2. – С. 40-41.

21. Ковтуненко Ю.В., Олексійчук А.Г. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності / Ю.В. Ковтуненко, А.Г. Олексійчук // Вісник Миколаївського національний університет імені В.О. Сухомлинського. - Випуск 18. 2017. -С.234-237.

22. Колосінська, М. І. Оцінка фінансового стану підприємства з метою удосконалення його фінансової стратегії [Електронний ресурс] / М. І. Колосінська, С. В. Бойда, О. О. Семенко // Ефективна економіка. — 2020. — № 4.

23. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування / укладач: Ткаченко І.П. – Кам'янське, ДДТУ, 2019 р. - 223 с.

24. Лагун М. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємств при визначенні його потенціалу [Текст] / М. Лагун // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. – № 9. – С. 64 – 68.

25. Лизогуб, М. М. Індикатори фінансової стійкості як засіб оцінки ефективності фінансової системи України [Текст] / М. М. Лизогуб // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 12. – С. 99-102.

26. Лобова, О. М. Сучасна практика оцінки фінансового стану підприємств України із використанням національних моделей [Електронний ресурс] / О. М. Лобова, Д. С. Ломоносов // Економіка та держава. — 2020. — № 3. — С. 94-99.

27. Міщенко, В. А. Превентивне оцінювання фінансового стану підприємства з позиції можливого банкрутства [Електронний ресурс] / В. А. Міщенко, Л. М. Таранюк, І. І. Домніна // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. — 2020. — № 3. — С. 45-53.

28. Максимова, В. Ф. Покращення якості фінансової звітності: обліково-контрольний аспект [Текст] / В. Ф. Максимова // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2010. – Вип. 29, Ч. 1 : Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці. – С. 351-356.
29. Меліхова Т. Аналіз наявних методик оцінки рівня економічної безпеки підприємства для проведення сучасної діагностики його фінансового стану /Т. Меліхова. // Іноваційна економіка. – 2018. - №1-2.
30. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затверджена Наказом Міністерства фінансів України 14.02.2006 №170
31. Методичні рекомендації Центральної спілки споживчих товариств України «Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств» від 28.07.2006 р.
32. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені Наказом Міністерства економіки України 19.01.2006 № 14 (у редакції наказу Міністерства економіки України 26.10.2010 № 1361).
33. Міщук Є. В. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: проблемні аспекти [Текст] / Є. В. Міщук, І. І. Сідорова // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 2. – С. 54-57.
34. Нагайчук В. В. Аналіз фінансової стійкості підприємств та напрями її забезпечення [Текст] / В. В. Нагайчук, Н. Є. Ковальчук // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2017. – № 875. – С. 71-76.
35. +Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом Мінфіну України від 07.02.2014 р. №73 зі змінами і доповненнями.
36. Некрасенко Л. А. Напрями удосконалення управління грошовими

потоками суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] / Л. А. Некрасенко, І. М. Гнилосир – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/2011/v2i3/118.pdf>.

37. Пильнова, В.П. Дотримання балансу дебіторської та кредиторської заборгованості як показник стабільного фінансового стану підприємства [Текст] / В. П. Пильнова // Інвестиції: практика та досвід. — 2020. — № 1. — DOI: 10.32702/2306 6814.2020.1.33.

38. Підвисоцька Л. Я. Аналітичні інструменти в контролі дебіторської заборгованості для забезпечення безперервності діяльності [Текст] / Л. Я. Підвисоцька // Ефективна економіка. – 2017. – № 11.

39. Подольська В.О., Ярім О.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури. – 2008. – 488с

40. Ползова В.М. Сучасні підходи до оцінки фінансового стану підприємства / В.М. Ползова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 5. – Т. 2. – С. 78-83.

41. Порядок проведення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання державних підприємств і підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує п'ятдесят відсотків, та підготовки на запити суду, прокуратури або іншого уповноваженого органу висновків про наявність ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства Наказ Міністерства юстиції України 26.02.2013 № 327/5

42. Порядок проведення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання державних підприємств і підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує п'ятдесят відсотків, та підготовки на запити суду, прокуратури або іншого уповноваженого органу висновків про наявність ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства Наказ Міністерства юстиції України 26.02.2013 № 327/5

43. Порядок проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на

умовах фінансової самоокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара, затверджений Наказом Міністерства фінансів України № 6161 4.07.2016 р.

44. Ремньова Л. М. Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства як складова фінансового менеджменту / Л. М. Ремньова // Актуальні проблеми економіки. - 2014. - №2 (32). - С. 87-95.

45. Роль інноваційної діяльності у формуванні вартості промислових підприємств [Текст]: звіт про НДР (заключний) / Кер. О.О. Захаркін. - Суми: СумДУ, 2016. - 114 с.

46. Савицкая Г.В. Анализ эффективности и рисков предпринимательской деятельности. Методологические аспекты / Г.В. Савицкая. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 270 с.

47. Тарасенко, Н. В. Фінансовий аналіз [Текст]: навч. посіб. / Н. В. Тарасенко, І. М. Вагнер. – Львів : Новий Світ-2000, 2019. – 444 с.

48. Ткаченко І.С. Сутність фінансового стану підприємств та його оцінка в умовах невизначеності / І.С. Ткаченко, Т.О. Наконечна // Економіка: проблеми теорії та практики. Зб. наук. пр. Вип. 209: В 4 т. Том IV. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. – с. 65-74.

49. Томчук О.Ф. Критерії оцінювання і прогнозування фінансового стану та результатів діяльності підприємства/ О.Ф. Томчук, М.С.Левчук // Молодий вчений». – 2019. - № 9 (73) - С. 480-486.

50. Фінансовий аналіз [текст] навчальний посібник /кол. авт.: Косова Т. Д. [та ін.]; [за заг. ред. Т. Д. Косової, І. В. Сіменко]. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 440 с.

51. Фінансовий аналіз [Текст]: навч. посіб. /І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека [та ін.]; За заг. ред. І.О. Школьник. – К.: ЦУЛ, 2016. – 368 с.

52. Формування фінансового механізму стабілізації економіки України [Текст]: звіт про НДР (заключний)/ Кер. Н.А. Антонюк. - Суми : СумДУ, 2014.

- 60 с.

53. Худик, О. Б. Удосконалення методики прогнозування фінансової звітності [Текст] / О. Б. Худик // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2017. – Т.22, Вип. 3 (56). – С. 180-185.

54. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз [Текст] : підручник / Ю. С. Цал-Цалко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.

55. Шаповал Е.В., Тулинова Д.В. Показатели оценки экономической эффективности деятельности предприятия // Вестник Университета (Государственный университет управления). – 2013. – № 18.

56. Шеремет А.Д., Негашев Е.В. Методика финансового анализа деятельности коммерческой организации. – М.: Инфра-М, 2021.- 208 с.

57. Ярошевська О.В. Методи оцінки ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства // Ярошевська О.В. - 2016. С.202-219

Додаток А
АНАЛІТИЧНІ ТАБЛИЦІ ДЛЯ АНАЛІЗУ БАЛАНСУ
ПІДПРИЄМСТВА

Таблиця 2.1- Горизонтальний аналіз бухгалтерського балансу, 2020р..

Показник	на початок звітного періоду		на кінець звітного періоду		Відхилення (+,-)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7
АКТИВ						
I. Необоротні активи (ряд. 1095)	1129279	100	1408799	124,75	279520	24,75
II. Оборотні активи (ряд. 1195), у т. ч.:	692141	100	773482	111,75	81341	11,75
- запаси і витрати	165679	100	219738,00	132,63	54059	32,63
- векселі одержані (ряд. 1120)	0	100	0,00	100,00	0	0,00
- дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги(ряд. 1125)	458109	100	518534,00	113,19	60425	13,19
- дебіторська заборгованість за розрахунками та інша	30347	100	7572,00	24,95	-22775	-75,05
- поточні фінансові інвестиції	0	100	0,00	100,00	0	0,00
- грошові кошти та їх еквіваленти	37645	100	26863,00	71,36	-10782	-28,64
- витрати майбутніх періодів	126	100	526,00	417,46	400	317,4
- інші одоротні активи (ряд. 1190)	235	100	249,00	105,96	14	5,96
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	100	0	100,00	0	0,00
Баланс (ряд. 1300)	1821420	100	2182281,0	119,81	360861	19,81
ПАСИВ						
I. Власний капітал (ряд. 1495), у т. ч.:	1290242	100	1583061,0	122,69	292819	22,69
Зареєстрований (пайовий) капітал	9600	100	9600,00	100,00	0	0,00
Капітал у дооцінках (ряд. 1405)	0	100	0,00	100,00	0	0,00
Додатковий капітал (ряд. 1410)	32774	100	32774,00	100,00	0	0,00
Резервний капітал (ряд. 1415)	2400	100	2400,00	100,00	0	0,00
Нерозподілений прибуток (ряд. 1420)	1245468	100	1538287,0	123,51	292819	23,51
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення (ряд. 1595)	236924	100	135227,0	57,08	101697	-42,92
III. Поточні зобов'язання і забезпечення (ряд. 1695), у т. ч.:	294254	100	463993,0	157,68	169739	57,68
- короткострокові кредити банку (ряд. 1600)	0	100	97900,0	100,00	97900	0,00
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками та інші	287223	100	367657,00	128,00	80434	28,00
- поточні забезпечення (ряд. 1660)	12444	100	13946,00	112,07	1502	12,07
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття						
Баланс(ряд. 1900)	1821420	100	2182281,0	119,81	360861	19,81

Показник	на початок звітного періоду		на кінець звітного періоду		Відхилення (+,-)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7
АКТИВ						
I. Необоротні активи	1129279	62,00	1408799	64,56	279520	2,56
II. Оборотні активи, у т. ч.:	692141	38,00	773482	35,44	81341	-2,56
- запаси і витрати	165679	9,10	219738	10,07	54059	0,97
- векселі одержані (ряд. 1120)	0	0,00	0	0,00	0	0,00
-дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	458109	25,15	518534	23,76	60425	-1,39
-дебіторська заборгованість за розрахунками та інша	30347	1,67	7572	0,35	-22775	-1,32
- поточні фінансові інвестиції	0	0,00	0	0,00	0	0,00
- грошові кошти та їх еквіваленти	37645	2,07	26863	1,23	-10782	-0,84
- витрати майбутніх періодів	126	0,01	526	0,02	400	0,02
- інші одоротні активи (ряд. 1190)	235	0,01	249	0,01	14	0,00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Баланс	1821420	100,00	2182281	100,00	360861	0,00
ПАСИВ						0,00
I. Власний капітал (ряд. 1495), у т. ч.:	1290242	70,84	1583061	72,54	292819	1,70
Зареєстрований (пайовий) капітал (ряд. 1400)	9600	0,53	9600	0,44	0	-0,09
Капітал у дооцінках (ряд. 1405)	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Додатковий капітал (ряд. 1410)	32774	1,80	32774	1,50	0	-0,30
Резервний капітал (ряд. 1415)	2400	0,13	2400	0,11	0	-0,02
Нерозподілений прибуток	1245468	68,38	1538287	70,49	292819	2,11
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення (ряд. 1595)	236924	13,01	135227	6,20	-101697	-6,81
III. Поточні зобов'язання і забезпечення (ряд. 1695), у т. ч.:	294254	16,16	463993	21,26	169739	5,11
- короткострокові кредити банку (ряд. 1600)	0	0,00	97900	4,49	97900	4,49
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками та інші	287223	15,77	367657	16,85	80434	1,08
- поточні забезпечення (ряд. 1660)	12444	0,68	13946	0,64	1502	-0,04
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття		0,00		0,00	0	0,00
Баланс (ряд. 1900)	1821420	100,00	2182281	100,00	360861	0,00

Показник	на початок звітного періоду		на кінець звітного періоду		Відхилення (\pm)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7
АКТИВ						
I. Необоротні активи	1129279	62,00	1408799	64,56	279520	2,56
II. Оборотні активи, у т. ч.:	692141	38,00	773482	35,44	81341	-2,56
- запаси і витрати	165679	9,10	219738	10,07	54059	0,97
- векселі одержані (ряд. 1120)	0	0,00	0	0,00	0	0,00
-дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	458109	25,15	518534	23,76	60425	-1,39
-дебіторська заборгованість за розрахунками та інша	30347	1,67	7572	0,35	-22775	-1,32
- поточні фінансові інвестиції	0	0,00	0	0,00	0	0,00
- грошові кошти та їх еквіваленти	37645	2,07	26863	1,23	-10782	-0,84
- витрати майбутніх періодів	126	0,01	526	0,02	400	0,02
- інші одоротні активи (ряд. 1190)	235	0,01	249	0,01	14	0,00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Баланс	1821420	100,00	2182281	100,00	360861	0,00
ПАСИВ						0,00
I. Власний капітал (ряд. 1495), у т. ч.:	1290242	70,84	1583061	72,54	292819	1,70
Зареєстрований (пайовий) капітал (ряд. 1400)	9600	0,53	9600	0,44	0	-0,09
Капітал у дооцінках (ряд. 1405)	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Додатковий капітал (ряд. 1410)	32774	1,80	32774	1,50	0	-0,30
Резервний капітал (ряд. 1415)	2400	0,13	2400	0,11	0	-0,02
Нерозподілений прибуток	1245468	68,38	1538287	70,49	292819	2,11
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення (ряд. 1595)	236924	13,01	135227	6,20	-101697	-6,81
III. Поточні зобов'язання і забезпечення (ряд. 1695), у т. ч.:	294254	16,16	463993	21,26	169739	5,11
- короткострокові кредити банку (ряд. 1600)	0	0,00	97900	4,49	97900	4,49
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками та інші	287223	15,77	367657	16,85	80434	1,08
- поточні забезпечення (ряд. 1660)	12444	0,68	13946	0,64	1502	-0,04
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття		0,00		0,00	0	0,00
Баланс (ряд. 1900)	1821420	100,00	2182281	100,00	360861	0,00